

Ymchwiliad Craffu Addysg Gymraeg**Cyflwynwyd yr Argymhellion Medi 2015****Adroddiad Cynnydd Terfynol Ionawr 2017**

Argymhellion mesuradwy	Maes	Cyfrifoldeb	Y Mesur posib / Allbwn	Asesiad Aelod Cabinet	Sylwadau'r Aelod Cabinet
<p>1. Er mwyn cryfhau a chysoni Polisi Iaith (Addysg) y Cyngor, dylai'r Cyngor ddiffinio yr hyn ydyw dysgu dwyieithog, gan gydweithio gydag ysgolion a sefydliadau hyfforddi athrawon i sefydlu addysgeg ddwyieithog gadarn sy'n addas ar gyfer holl ysgolion a disgyblion yr Awdurdod a meithrin sgiliau trawsieithu ymysg y staff.</p>	Polisi	Adran Addysg	Polisi iaith ddiwygiedig yn ei le.		<p>Mae Swyddogion Adran Addysg Cyngor Sir Gwynedd wedi bod yn gweithio ar y cyd ag Ymgynghorydd Allanol i gyflawni Astudiaeth yn dilyn derbyn argymhellion 'Ymchwiliad Craffu Addysg Gymraeg'.</p> <p>Roedd yr astudiaeth yn ymwneud â'r ail argymhelliad yn bennaf ond bod y dasg o ddiffinio natur ieithyddol ysgolion uwchradd y sir yn ymgorffori hefyd elfen o'r argymhelliad cyntaf, sef beth yn union a olygir wrth addysgu a dysgu dwyieithog lle bo hynny ar waith.</p> <p>Roedd yn golygu archwilio dogfennaeth berthnasol gan y Cyngor a Llywodraeth Cymru, cyfweld â staff yn yr ysgolion a rhoi sylw i unrhyw ddata a gwybodaeth gysylltiedig.</p>

Atodiad 1

					Bydd cyfle i drafod argymhellion a chasgliadau'r Adroddiad yn ystod y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau - gweler adroddiad Alun Charles, Ymgynghorydd Allanol.
<p>2. Er mwyn cryfhau a chysoni gweithrediad Polisi Iaith (Addysg) y Cyngor, mae angen diffinio'n eglur natur ieithyddol holl ysgolion uwchradd Gwynedd fel ei fod yn glir i'r holl randdeiliaid beth yw natur ieithyddol yr ysgolion gan ddal yr ysgolion a'r Llywodraethwyr yn atebol am ei weithrediad.</p>	Polisi	Adran Addysg (Penaethiaid ysgolion uwchradd Gwynedd)	<p>A) Adran Addysg wedi sicrhau diffiniad ieithyddol safonol ar gyfer pob ysgol uwchradd a'i wneud yn eglur i'r holl randdeiliaid.</p> <p>B) Llywodraethwyr pob ysgol wedi derbyn hyfforddiant i sicrhau eu dealltwriaeth o ddiffiniad ieithyddol yr ysgolion a gofynion y Polisi Iaith.</p> <p>C) Adran Addysg yn gweithredu trefniadau monitro cadarn er sicrhau fod pob ysgol uwchradd yn cydymffurfio gyda'r diffiniad a Pholisi Iaith (Addysg) y sir.</p>		Fel yr uchod – gweler adroddiad Alun Charles, Ymgynghorydd Allanol.

Atodiad 1

<p>3. Er mwyn ceisio cynyddu'r nifer o ddisgyblion sy'n meithrin sgiliau hyfedr yn y Gymraeg a'r Saesneg, dylai'r Cyngor gydweithio gydag ysgolion i blethu'r polisi i ddatblygu sgiliau dwyieithog hyfedr gyda gweithrediad y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol.</p>	<p>Polisi (Gweithredu)</p>	<p>Adran Addysg</p>	<p>A) Gweithrediad y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol yn cyd-fynd â Pholisi Iaith (Addysg).</p>		<p>Mae'r ysgolion yn rhoi sylw i feithrin sgiliau hyfedr yn y Gymraeg a'r Saesneg. Drwy'r Fframwaith llythrennedd a rhifedd, adroddir ar lwyddiant y disgyblion - ar ddeilliannau pwnc a datblygiad yn eu sgiliau ar draws y pynciau.</p>
<p>4. Dylid sicrhau fod canlyniadau arholiadau Saesneg yr un mor dda â'r Gymraeg, gan mai hyn yn ei dro fydd yn sicrhau llwyddiant y Polisi Iaith.</p>	<p>Polisi (Gweithredu)</p>		<p>A) Y Llywodraethwyr a'r Cyngor yn monitro canlyniadau arholiadau'n fanwl ac yn rheolaidd.</p>		<p>Mae canlyniadau a data perfformiad yn cael ei fonitro'n rheolaidd.</p> <p>Cyflwynir adroddiadau cychwynnol i'r Pwyllgor Craffu a'r Cabinet yn yr Hydref gan gyflwyno gwybodaeth gynnar i aelodau etholedig ar berfformiad diwedd y cyfnodau allweddol.</p> <p>Yn yr adroddiad, rhoddir ystyriaeth i'r cwestiynau a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sut mae perfformiad yr Awdurdod yn cymharu gyda pherfformiad y flwyddyn flaenorol? • Sut mae perfformiad yr

Atodiad 1

					<p>Awdurdod yn cymharu gyda'r targedau a bennwyd ar gyfer y flwyddyn ddilynol?</p> <ul style="list-style-type: none">• A yw perfformiad yn y pynciau craidd yn debyg?• Ym mha gyfnod allweddol mae'r perfformiad ar ei orau? Ym mha agweddau y mae angen gwelliannau?• A oes ysgolion sydd i'w gweld yn tanberfformio? <p>Amlinellir y prif negeseuon a'r prif benawdau a bydd y rhain yn cael eu bwydo i'r fanyleb rhwng GwE a'r Awdurdod. Bydd adroddiad blynyddol yr Adran Addysg yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu mis Mawrth ble bydd cyfle pellach i graffu ar berfformiad.</p> <p>Yn ogystal, mae'r Aelod Cabinet dros Addysg yn adrodd yn rheolaidd i'r Cabinet ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y maes addysg gan gynnwys y mesurau perfformiad.</p> <p>Mae trefn newydd wedi'i sefydlu ar gyfer monitro perfformiad ac ansawdd ar bob lefel yn ysgolion Gwynedd drwy'r Bwrdd Ansawdd Sirol (BAS). Mae'r BAS yn caniatáu i'r Awdurdod a GwE gael darlun cyflawn o berfformiad</p>
--	--	--	--	--	---

Atodiad 1

					<p>ac ansawdd yr ysgolion, er mwyn targedu'r ysgolion sydd yn tanberfformio.</p> <p>Mae Cyrff Llywodraethu yn derbyn adroddiadau ar ddata perfformiad yr ysgolion gan graffu ar y deilliannau.</p>
<p>5. Er mwyn cynnal a datblygu sgiliau Cymraeg disgyblion yn unol â'r Polisi Iaith, dylai Ysgol Friars, gyda chefnogaeth y Cyngor, adnabod cyfleoedd i wneud cynnydd pellach o'r defnydd o'r Gymraeg ar draws y cwricwlwm a bywyd yr ysgol.</p>	<p>Polisi (Gweithredu)</p>	<p>Ysgol Friars / Adran Addysg</p>	<p>A) Y Cyngor yn cefnogi Ysgol Friars yn rheolaidd i wneud cynnydd pellach o'r defnydd o'r Gymraeg ar draws y cwricwlwm a bywyd yr ysgol.</p> <p>B) Y Cyngor wedi sicrhau dealltwriaeth y Llywodraethwyr ac wedi sefydlu trefn fonitro gadarn.</p> <p>C) Y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau wedi rhaglennu eu gwaith i fonitro'r sefyllfa yn rheolaidd.</p>		<p>Mae'r Cyngor yn cefnogi'r Ysgol i wneud cynnydd pellach o'r defnydd o'r Gymraeg ar draws y cwricwlwm a bywyd yr ysgol.</p> <p>Cynhaliwyd cyfarfod gyda chynrychiolaeth o athrawon a'r uwch dîm rheoli Ysgol Friars yn Hydref 2016. Bwriad y cyfarfod oedd rhaedru gwybodaeth ynglŷn â gofynion/egwyddorion y Siarter Iaith. Eglurwyd y strategaethau a'r gweithgareddau sydd wedi cael effaith gadarnhaol ar ddata'r gwe iaith yn y cynradd. Ar ddiwedd y cyfarfod daethpwyd i gytundeb ar gamau gweithredu penodol.</p> <p>Cynhaliwyd cyfarfod pellach gyda Rheolwr a Swyddog Datblygu Menter Iaith Bangor yn Rhagfyr 2016 a</p>

Atodiad 1

				<p>chytunwyd ar gynllun gweithredu o ran cynyddu'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg yn yr Ysgol</p> <p>Prosiect Cefnogi Arferion Iaith (PCAI) - Yn ystod 2016-17 mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu hyd at £1000 i bob ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg / dwyieithog ar draws y gogledd er mwyn gweithredu elfennau o'r PCAI. Mae disgwyl i'r ysgolion ddefnyddio'r cyllid i wneud un neu gyfuniad o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none">• gweithgareddau yn cael eu datblygu a'u harwain gan ddisgyblion hŷn yr ysgol er mwyn ceisio newid arferion iaith cymdeithasol oedrannau iau.• gwaith dwys mewn rhai o'r ysgolion i ddylanwadu ar ddefnydd iaith, yn cynnwys llunio cynlluniau ysgol gyfan i fynd i'r afael a'r maes dylanwadu ar ddefnydd iaith.• sesiynau seicoleg iaith er mwyn cynnig hyfforddiant ac arweiniad i gynrychiolwyr o'r ysgolion allu cynnal sesiynau gyda disgyblion. <p>Mae trafodaethau cychwynnol eisoes</p>
--	--	--	--	---

Atodiad 1

				<p>wedi eu cynnal gyda'r ysgol a bydd disgwyl i bob Ysgol Uwchradd yng Ngwynedd ddarparu adroddiad i'r Adran Addysg ar sut maent wedi gweithredu elfennau o'r Prosiect erbyn diwedd Mawrth 2017 .</p> <p>Yn ogystal, mae adroddiad y Cyd-gysylltydd iaith yn cadarnhau fod yr ethos Gymraeg yn fwy amlwg yn Ysgol Friars eleni. Mae'r ysgol wedi sefyldu ac yn parhau i ddefnyddio strategaethau i hyrwyddo'r Gymraeg megis:</p> <ul style="list-style-type: none">• Eisteddfod Ysgol Friars yn parhau i fynd o nerth i nerth;• Parhau gyda gwaith y grŵp ffocws o'r enw Camau Bach Cymraeg, sydd yn gweithio eleni ar hyrwyddo a hybu'r iaith Gymraeg y tu allan i'r ysgol;• System "Tocynnau iaith" a rhennir y rhain ymysg y disgyblion hynny sy'n ymdrechu gyda'r iaith;• Cynnal diwrnod, i hybu'r Gymraeg ymhellach, yn ystod y tymor nesaf. <p>Gweler hefyd argymhelliad 9.9 yn</p>
--	--	--	--	--

Atodiad 1

					Adroddiad Alun Charles sy'n cyfeirio'n benodol at ardal Bangor.				
6. Sicrhau bod Llywodraethwyr pob ysgol yng Ngwynedd yn derbyn hyfforddiant ar ofynion y Polisi Iaith.	Hyfforddiant	Adran Addysg	A) Pob Llywodraethwr wedi derbyn hyfforddiant ar ofynion y Polisi Iaith.		Mae hyfforddiant ar ofynion y Polisi Iaith wedi cael ei raglennu ar gyfer Tymor yr Haf 2017.				
7. Er mwyn cryfhau amgylchedd ieithyddol Cymraeg a Chymreig yr ysgolion, dylai'r Cyngor sicrhau cefnogaeth i athrawon, cymorthyddion a staff atodol i ddysgu'r Gymraeg, deall gofynion y Siarter Iaith, a derbyn hyfforddiant Ymwybyddiaeth Iaith.	Hyfforddiant	Adran Addysg	A) Y Cyngor wedi sefydlu rhaglen hyfforddiant ar gyfer cymorthyddion a staff atodol i ddysgu'r Gymraeg, deall gofynion y Siarter Iaith ac Ymwybyddiaeth Iaith.		<p>Cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd/hyfforddiant dalgylchol efo cynrychiolaeth o bob ysgol yn ystod misoedd Hydref, Tachwedd a Rhagfyr 2016 i hyrwyddo a deall gofynion y Siarter Iaith. Trwy gyfrwng y Siarter Iaith sicrheir fod pob haen o gymuned yr ysgol h.y. disgyblion, rhieni, llywodraethwyr, yn atebol/weithredol wrth hyrwyddo agwedd iach/cynyddu defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg. Arfogwyd y gweithlu, gan drosglwyddo ffeithiau pendant am werth dwyieithrwydd ac ymwybyddiaeth Iaith</p> <p>Dyddiadau isod:</p> <table border="1"> <tr> <td>Dalgylch Y Berwyn</td> <td>10/11/2016</td> </tr> <tr> <td>Dalgylch Dyffryn</td> <td>02/12/2016</td> </tr> </table>	Dalgylch Y Berwyn	10/11/2016	Dalgylch Dyffryn	02/12/2016
Dalgylch Y Berwyn	10/11/2016								
Dalgylch Dyffryn	02/12/2016								

Atodiad 1

					Ogwen	
					Dalgylch Dyffryn Nantlle	28/11/2016
					Dalgylch Syr Hugh Owen	16/11/2016
					Dalgylch Botwnnog	14/11/2016
					Dalgylch Y Gader	07/11/2016
					Dalgylch Eifionydd	11/11/2016
					Dalgylch Y Moelwyn	11/11/2016
					Dalgylch Tywyn	08/11/2016
					Dalgylch Ardudwy	07/11/2016
					DalgylchTryfan/Friars	02/11/2016
					Dalgylch Glan y Môr	08/11/2016
					Dalgylch Brynrefail	14/11/2016
					Gwnaed hyn dan arweiniad y cyd gysylltwyr iaith yn ddalgylchol a chydlynedd y Siarter Iaith. Rhoddwyd arweiniad a gosodwyd disgwyliadau clir	

Atodiad 1

					<p>i benaethiaid/gweithlu ysgolion yn eu dalgyloedd ynglŷn â'r ffyrdd i gynnal gofynion gwobr aur Y Siarter. Rhannwyd dogfen arweiniol yn nodi'r holl weithgareddau sydd wedi effeithio'n gadarnhaol ar ddata'r Gwe iaith â'r arferion mwyaf llwyddiannus wrth ateb y gwahanol ofynion.</p> <p>Mae'r Adran Addysg mewn trafodaethau gyda thiwtor iaith, Canolfan Bedwyr, Prifysgol Bangor o ran y posibilrwydd o gynnal cwrs Cynllun Sabothol iaith Gymraeg i gymorthyddion ysgolion Gwynedd rhwng Ebrill - Gorffennaf 2018. Bydd cynrychiolydd o'r Brifysgol yn mynychu cyfarfodydd busnes rhanbarthol y penaethiaid cynradd yn y misoedd nesaf er mwyn rhaedru gwybodaeth ynglŷn â'r cwrs.</p>
<p>8. Er cysoni gweithrediad Polisi iaith (Addysg) y Cyngor ar draws y sir mae angen sicrhau bod holl ysgolion Gwynedd yn cydymffurfio â'r Polisi gan ddal yr ysgolion a'r Llywodraethwyr yn</p>	<p>Monitro ac atebolrwydd</p>	<p>Adran Addysg</p>	<p>A) Y Cyngor wedi sefydlu trefn monitro reolaidd.</p> <p>B) Y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau wedi craffu data perthnasol yn</p>		<p>Daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru (2013) yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i baratoi a chyflwyno Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) i Lywodraeth</p>

Atodiad 1

<p>atebol am ei weithrediad.</p>			<p>rheolaidd i sicrhau gweithrediad y Polisi Iaith (Addysg).</p>		<p>Cymru.</p> <p>Mae'r Cynlluniau hyn yn amlinellu sut bydd awdurdodau lleol yn bwriadu cyflawni nodau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Dehonglir y Strategaeth yng nghydestun Polisi Iaith Cyngor Gwynedd a thrwy hynny wireddu'r deilliannau. Bydd yr Awdurdod yn sicrhau fod y prif elfennau yn cael eu hadlewyrchu ac yn cael sylw priodol yn y Cynllun Strategol.</p> <p>Bydd unrhyw ddiffyg gweithredu mewn perthynas â'r Gymraeg a sicrhau dilyniant o un cyfnod allweddol i'r nesaf yn ddarostyngedig i'r trefniadau rhwng yr Awdurdod a'r ysgolion a'r cylchoedd meithrin. Yn y cyd-destun hwn dygir sylw'r aelodau etholedig lleol ynghyd â Chadeirydd y Llywodraethwyr at unrhyw faterion o bryder sydd yn berthnasol i ddiffyg gweithredu ar gynnwys y Polisi Iaith neu Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.</p> <p>Mae'r Adran yn y broses o sefydlu Swyddfeydd Ardal ar gyfer ysgolion yng ngogledd-ddwyrain, gogledd-</p>
----------------------------------	--	--	--	--	---

Atodiad 1

					<p>orllewin a de'r sir o dan arweiniad 'Swyddog Addysg Ardal' penodol ac mi fydd 'Swyddogion Busnes a Gwasanaethau' yn cydlynu'r gwasanaethau cefnogol ac yn hyrwyddo gweithio mewn partneriaeth ar lefel leol.</p> <p>Bydd gan y Swyddfeydd Ardal rôl benodol o ran sicrhau bod holl ysgolion Gwynedd yn cydymffurfio â'r Polisi gan ddal yr ysgolion a'r Llywodraethwyr yn atebol am ei weithrediad.</p>
<p>9. Er mwyn ceisio cynyddu'r nifer o ddisgyblion sy'n meithrin sgiliau hyfedr yn y Gymraeg a'r Saesneg, dylai'r Cyngor gydweithio gydag ysgolion i sefydlu'r arfer bod pob athro pwnc yn y cyfnod cynradd ac uwchradd yn monitro ac yn adrodd ar ddatblygiad sgiliau Cymraeg a Saesneg pob disgybl mewn adroddiadau cynnydd ac yn trafod eu datblygiad gyda'r disgybl a'u rhieni</p>	<p>Monitro ac atebolrwydd</p>	<p>Ysgolion Cynradd / Uwchradd</p>	<p>A) Trefn fonitro yn ei lle ar gyfer pob athro pwnc i baratoi adroddiadau cynnydd (cynradd ac uwchradd) ar ddatblygu sgiliau Cymraeg a Saesneg pob disgybl.</p> <p>B) Wedi trafod yr adroddiadau cynnydd gyda'r disgybl a'r rhieni.</p>		<p>Gweler argymhelliad 3.</p>

Atodiad 1

<p>ar achlysur nosweithiau rhieni.</p>					
<p>10. Sicrhau dilyniant ieithyddol cadarn rhwng CA2, CA3, CA4 a CA5 gan weithredu dulliau monitro cyson a phriodol, fyddai hefyd yn tracio cyfrwng iaith ar draws y cwricwlwm.</p> <p>(Argymhelliad Adroddiad ESTYN Tachwedd 2014: “olrhain fesul ysgol y cyfrannau o ddisgyblion cyfnod allweddol 4 sy'n dilyn cyrsiau drwy'r Gymraeg a gosod targedau i gynyddu hyn yn ôl amcanion eu strategaeth addysg cyfrwng Cymraeg”.</p>	<p>Monitro ac atebolrwydd</p>	<p>Adran Addysg / Ysgolion Cynradd / Uwchradd</p>	<p>A) Y Cyngor wedi sicrhau bod trefn gadarn yn ei lle ar gyfer monitro dilyniant ieithyddol a hefyd tracio cyfrwng iaith ar draws y cwricwlwm gan adrodd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau.</p>		<p>Mae sicrhau dilyniant yn y Gymraeg fel pwnc ac fel cyfrwng dysgu, ar draws y cyfnodau allweddol, yn darged sydd wedi ei nodi yn y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.</p> <p>Rhoddir pwyslais yn y Polisi Iaith ar sicrhau dilyniant ieithyddol o'r naill gyfnod allweddol i'r llall. Mae swydd y Cyd-gysylltydd Iaith Dalgylchol yn greiddiol i hyn. Mae'r Cyd-gysylltwyr Iaith yn cael eu rhyddhau am 10 diwrnod y flwyddyn i gefnogi ysgolion y dalgylch i weithredu'r Polisi Iaith. Drwy hyn mae trefn gadarn yn ei le o ran cydlynu a monitro dilyniant ieithyddol o'r cynradd i'r uwchradd yn y dalgylchoedd.</p> <p>Mae'r Awdurdod hefyd yn parhau i weithio gydag adrannau Cymraeg yr ysgolion drwy fforwm y Cydlynwyr Iaith Uwchradd yn ogystal â Grŵp Strategol y Penaethiaid gan roi sylw i'r maes yma.</p>

Atodiad 1

					Yn ogystal, gweler adroddiad Alun Charles, Ymgynghorydd Allanol.
11. Dylid sicrhau eglurder a chysondeb yn nulliau addysgu dwyieithog yn yr ysgolion gan feithrin sgiliau trawsieithu ymysg staff, gan ddiffinio'n eglur yr hyn ydyw dysgu dwyieithog gan fanylu ar: i.) faint o'r Gymraeg a'r Saesneg y dylid ei ddefnyddio i addysgu ii.) iaith ysgrifennu disgyblion mewn gwersi dwyieithog iii.) beth yw'r disgwyliadau o safbwynt defnyddio'r Gymraeg/Saesneg mewn sgysiau a thrafodaethau dosbarth.	Addysgu dwyieithog	Adran Addysg	A) Y Cyngor wedi sefydlu rhaglen hyfforddiant addas ar gyfer Athrawon - addysgu dwyieithog - a meithrin sgiliau trawsieithu		Gweler argymhelliad 7. Gweler adroddiad Alun Charles, Ymgynghorydd Allanol.
12. Sicrhau bod: i) y Siarter Iaith yn weithredol ymhob ysgol gynradd yng Ngwynedd ii) arfer dda ar weithredu'r Siarter Iaith a chefnogi ac annog	Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc	Cyngor Gwynedd (Adran Addysg / Hunaniaith)	A) Y Cyngor yn monitro'n rheolaidd gweithrediad y Siarter Iaith yn ysgolion cynradd y sir, ac yn rhoi cefnogaeth i'r		Mae hyfforddiant trylwyr wedi'i roi i'r Cyd-gysylltwyr Iaith Cynradd fel eu bod yn unigolion cymwys i gynnig arweiniad a chefnogaeth i'r ysgolion yn eu dalgylchoedd. O dan eu gofal, mae'r gwaith o fonitro'r Siarter yn cael ei

Atodiad 1

<p>defnydd disgyblion o'r Gymraeg mewn modd adeiladol yn cael ei rannu rhwng ysgolion iii) gwell cyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio'r we trwy gyfrwng y Gymraeg i gefnogi un o amcanion y Siarter Iaith. Dylai ysgolion wneud defnydd mwy helaeth o'r gwefannau, deunyddiau ac adnoddau ar-lein Cymraeg. Dylid cefnogi'r ysgolion i gyflawni hyn, lle bo'n briodol.</p>			<p>ysgolion.</p> <p>B) Y Cyngor a'r ysgolion yn creu cyfleoedd.</p> <p>C) Y Cyngor yn rhoi cefnogaeth i'r ysgolion i alluogi disgyblion i wneud mwy o ddefnydd o'r gwefannau ac adnoddau ar-lein Cymraeg.</p>		<p>weithredu.</p> <p>Mae elfen gryf o hyfforddi yn dod yn sgil yr ymweliadau achredu a chyfle euraid i rannu gwybodaeth ac arferion da rhwng ysgolion a'i gilydd. Cwblheir adroddiad ar gyrhaeddiad a datblygiad pob ysgol yn erbyn gofynion y gwobrau arian ac aur yn flynyddol.</p> <p>Llwyddodd 69 o'r ysgolion yng Ngwynedd i ateb gofynion y Safon Aur y flwyddyn diwethaf.</p> <p>Trwy gynnal cyfres o gyfarfodydd efo bob pennaeth yn eu dalgylchoedd, rhannwyd negeseuon a rhoddwyd arweiniad a chanllawiau clir i bob ysgol ar y meini prawf sydd angen eu hateb er mwyn cynnal y gofynion a safonau'r wobwr aur. Mae pob ysgol yn sicrhau bod data'r Gwe iaith yn gyfredol.</p> <p>Mae 11 ysgol ar draws y tri rhanbarth o Wynedd wedi'u hadnabod fel sefydliadau sy'n gweithredu arferion da wrth ateb gofynion y Siarter Iaith. Mae'r ysgolion sydd wedi'u hadnabod yn cynrychioli trawsdorïad cyferbyniol o ran cefndir ieithyddol/diwylliannol, eu</p>
---	--	--	---	--	--

Atodiad 1

				<p>disgyblion a'r strategaethau'n amrywio wrth i'r ysgolion wireddu eu gweledigaeth a'u rhaglenni gweithredu.</p> <p>Mae strategaethau amrywiol sy'n cael eu gweithredu a'r dogfennau/adnoddau sy'n cael eu defnyddio er mwyn cyflawni'r nodau gwahanol yn yr ysgolion yma'n cael eu rhannu trwy gyfrwng 'templed byw'. Mae gan bob ysgol yng Ngwynedd fynediad i'r dogfennau 'arferion da' a'r strategaethau sydd wedi dwyn effaith gadarnhaol ar ddata'r Gwe iaith.</p> <p>Yn dilyn casglu tystiolaeth o weithrediad y Siarter iaith yn ysgolion Gwynedd, mae'r wybodaeth ac enghreifftiau o'r arferion da yn yr adroddiadau wedi'u coladu i lunio 'dogfen arweiniol'. Trwy gyfrwng y ddogfen yma, mae cyfeiriad clir wedi'i osod ar gyfer ysgolion ar y strategaethau a'r gweithgareddau sydd wedi bod yn effeithiol wrth gynyddu defnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg. Rhannwyd a thrafodwyd y ddogfen yma efo pob ysgol yn ystod cyfarfodydd yn ystod misoedd Hydref,</p>
--	--	--	--	--

Atodiad 1

					<p>Tachwedd a Rhagfyr 2016.</p> <p>Mae cynyddu defnydd o'r dechnoleg trwy gyfrwng Y Gymraeg yn gwestiwn yn y Gwe iaith. Mae'r ysgolion yn llwyr ymwybodol o'r gofyn ac mae nifer o weithdrefnau mewn lle i sicrhau bod y cynnydd yna'n digwydd (gwelir hyn yn nhargedau cynllun gweithredu nifer helaeth o ysgolion.) Mae cyfeiriad at wefannau defnyddiol o dan adran 'Siarter Iaith' ar wefannau sawl ysgol bellach hefyd. Sicrheir bod atebolrwydd i'r ogwydd yma trwy graffu ar ail ddarlleniad data'r Gwe iaith, ar dargedau rhaglenni gweithredu ysgolion a thrwy'r ymweliadau dilysu blynyddol.</p> <p>Trwy gyfrwng gwefan newydd y Siarter Iaith bydd banc canolog o wybodaeth berthnasol fydd yn fodd o rannu gwybodaeth ynglŷn â gwefannau perthnasol ar gyfer pobol ifanc a rhieni ynghyd ag apiau Cymraeg poblogaidd.</p>
<p>13. Mae rhai o ddarganfyddiadau'r Ymchwiliad Craffu yn</p>	<p>Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg</p>	<p>Cyngor Gwynedd (Adran</p>	<p>A) Y Cyngor wedi sefydlu cynllun gweithredu i ymateb</p>		<p>Un o'r prosiectau sydd yng Nghynllun Strategol y Cyngor yw 'Pobl ifanc yn defnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol'.</p>

Atodiad 1

<p>ydddangos yn adroddiad Trywydd ac argymhellir bod y Cyngor a'r Ysgolion yn gweithredu ar yr argymhellion yn yr adroddiad.</p>	<p>gan blant a phobl ifanc</p>	<p>Addysg / Hamdden / Gwasanaeth ieuencid / Hunaniaith)</p>	<p>i argymhellion adroddiad Trywydd.</p>		<p>Pwrpas y prosiect yw sicrhau dilyniant cadarn i'r prosiect Siarter Iaith sydd yn weithredol yn ysgolion cynradd Gwynedd.</p> <p>Y targed erbyn diwedd Mawrth 2017 yw bydd strategaeth wedi ei llunio a'i chymeradwyo, fydd yn gosod cynllun clir ar gyfer ehangu defnydd o'r Gwe iaith a chynllunio ymyrraeth ar sail ei ganfyddiadau.</p> <p>O Ionawr 2017, bydd Arweinydd y Ganolfan Iaith Uwchradd yn cydweithio â'r Adran Addysg i lunio Strategaeth ar gyfer yr Uwchradd.</p> <p>Bydd y Strategaeth Uwchradd yn ymgorffori argymhellion adroddiad Cwmni Trywydd, Prosiect Cefnogi Arferion Iaith Uwchradd (PCAI), Strategaeth Llywodraeth Cymru: miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 a Fframwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc. Bydd rôl a llais y bobl ifanc yn allweddol ynghyd â gwasanaethau ieuencid a rhanddeiliad allweddol. Bydd y Strategaeth yn</p>
--	--------------------------------	---	--	--	---

Atodiad 1

					gosod disgwyliadau ac arweiniad clir i ysgolion uwchradd y sir am dechnegau newid arferion iaith a'r gwahanol ffyrdd o ddylanwadu ar iaith gymdeithasol disgyblion y tu mewn a thu allan i'r ysgol.
14. Dylai'r ysgolion gynnwys y disgyblion mewn trafodaethau am: i.) y Polisi Iaith ii.) y Siarter Iaith iii.) arferion iaith yr ysgol gan sicrhau eu perchnogaeth hwythau ar y polisi. Dylai pob ysgol sicrhau bod cyfleoedd i ddisgyblion ddeall a thrafod manteision dwyieithrwydd, amlieithrwydd ac arddel y Gymraeg.	Cynnwys disgyblion	Ysgolion Cynradd /Uwchradd	A) Y disgyblion yn cael eu cynnwys yn y trafodaethau am y Polisi Iaith, y Siarter Iaith ac arferion iaith yr ysgol. B) Wedi sefydlu trefn i sicrhau perchnogaeth y disgyblion ar y Polisi. C) Wedi sefydlu cyfleoedd i ddisgyblion ddeall a thrafod manteision dwyieithrwydd, amlieithrwydd ac arddel y Gymraeg.		Cynhwysir y disgyblion yn y trafodaethau am y Siarter Iaith ac arferion iaith a sicheir bod cyfleoedd i ddisgyblion a rhieni ddeall a thrafod manteision dwyieithrwydd, amlieithrwydd gan arddel y Gymraeg. Mae llais y plentyn yn gryf yn y broses o hyrwyddo'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg e.e. aelodau'r Cyngor Ysgol, yn gweithredu ar syniadau i ddylanwadu ar y gymuned ehangach i ddefnyddio'r Gymraeg.
15. Er mwyn cadw myfyrwyr sydd yn ceisio am yr ail radd yng Nghymru	Grant Myfyrwyr		A) Y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau wedi lobio Llywodraeth		Mater i'r Pwyllgor Craffu.

Atodiad 1

<p>dylai'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau Iobio Llywodraeth Cymru i roi grant ar gyfer yr ail radd hefyd fel sydd yn digwydd yn Lloegr.</p>			<p>Cymru i roi grant ar gyfer yr ail radd.</p>		
<p>16. Dylid hyrwyddo a marchnata manteision dwyieithrwydd mewn cydweithrediad gyda phob ysgol ar draws y sir, gyda'r ysgolion hefyd yn marchnata'r manteision rheiny ar eu gwefan, ymysg rhieni a disgyblion.</p>	<p>Manteision dwyieithrwydd</p>		<p>A) Y Cyngor wedi cynnal adolygiad i adnabod cyfleoedd i farchnata manteision dwyieithrwydd.</p> <p>B) Y Cyngor wedi sefydlu trefn i fonitro bod pob ysgol yn y sir yn marchnata'r manteision hynny ar eu gwefan, ac ymysg rhieni a disgyblion.</p>		<p>Mewn cydweithrediad â'r ysgolion, rydym yn parhau i farchnata a sicrhau bod cyfleoedd i ddisgyblion a rhieni ddeall a thrafod manteision dwyieithrwydd, amlieithrwydd gan arddel y Gymraeg.</p> <p>Anelir at newid agweddau / cynnal agweddau iach tuag at yr iaith a manteision dwyieithrwydd, gyda phob ysgol yn gyfrifol am gyflwyno pamffled sy'n trosglwyddo'r neges pa mor werthfawr ydy siarad Cymraeg a'r fantais sydd yna o fod yn hyfedr ddwyieithog: 'Dwy iaith...dwywaith y dewis'.</p> <p>Byddwn yn parhau i geisio ysbrydoli ein plant i wneud defnydd llawn o'u Cymraeg yn eu bywydau bob dydd gan egluro beth yw'r manteision addysgol, cymdeithasol, diwylliannol a chael</p>

Atodiad 1

					gwaith ac ennill arian.
17. Dylai'r Cyngor ddathlu llwyddiannau'r ysgolion a disgyblion y sir (bod canlyniadau profion yn y Gymraeg a'r Saesneg gystal â'i gilydd) a sicrhau bod yr holl ysgolion yn codi ymwybyddiaeth am y llwyddiannau hynny ar wefan yr ysgol.	Manteision dwyieithrwydd		<p>A) Y Cyngor wedi sefydlu trefn i ddathlu llwyddiannau'r ysgolion a disgyblion y sir yn y dulliau diweddaraf poblogaidd.</p> <p>B) Yr Ysgolion wedi gosod y llwyddiannau ar wefan yr ysgol.</p>		Mae'r ysgolion yn adrodd ar eu canlyniadau a'u llwyddiannau yn flynyddol.
18. Er mwyn cefnogi disgyblion o gartrefi di-gymraeg i arddel y Gymraeg, dylai ysgolion a'r Cyngor ddatblygu dulliau (megis sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith, sgysiau gyda darpar ddisgyblion/rhieni ayyb) i sefydlu agweddau sy'n rhoi gwerth ar y Gymraeg a dwyieithrwydd. Dylid sicrhau bod arferion da sy'n bodoli eisoes yn cael eu rhannu.	Manteision dwyieithrwydd		<p>A) Y Cyngor wedi sefydlu rhaglen o sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith.</p> <p>B) Yr Ysgolion wedi sefydlu trefn i gynnal sgysiau gyda darpar ddisgyblion / rhieni.</p> <p>C) Y Cyngor wedi rhannu arferion da gyda'r holl ysgolion ar draws y sir.</p>		<p>Mae pecyn ymwybyddiaeth/seicoleg iaith yn cael ei lunio a'i ddatblygu i sicrhau bod gweithlu ysgolion yn deall eu rôl a'u cyfranogiad yn llawn wrth weithredu gweledigaeth y Sir a Llywodraeth Cymru i annog a chefnogi pobl ifanc i ddefnyddio'r Gymraeg.</p> <p>Bydd y pecyn adnoddau ymwybyddiaeth iaith a'r hyfforddiant seicoleg iaith yn arfogi'r gweithlu ar sut i ddelio efo sefyllfaoedd ieithyddol gwahanol. Ynghyd â hyn, rhennir cyflwyniadau pwerbwynt efo staff yr ysgolion ar sut i drosglwyddo negesuon</p>

Atodiad 1

					<p>grymus ar werth dwyieithrwydd. Bydd y pecyn adnoddau newydd a'r hyfforddiant yn cael ei dreialu yn ystod mis Chwefror mewn dwy ysgol uwchradd.</p> <p>Mae Cymunedau Dysgu Proffesiynol Siarter Iaith wedi'u ffurfio er mwyn cydweithio ar brosiectau i godi ymwybyddiaeth a hyrwyddo'r Gymraeg yn ddalgylchol gan rannu arferion da.</p> <p>Cynhelir gweithgareddau sy'n rhoi ffocws ar godi proffil a gwerth y Gymraeg mewn ysgolion</p> <p>Trwy gyfrwng y gwefan newydd y Siarter Iaith, bydd banc canolog o wybodaeth berthnasol fydd yn fodd o rannu gwybodaeth a rhannu arferion da gyda'r ysgolion a'r rhanddeiliad allweddol.</p>
<p>19.Er mwyn cryfhau amgylchedd ieithyddol Cymraeg a Chymreig yr ysgolion, dylai'r Cyngor gryfhau'r drefn o sefydlu gofynion ieithyddol swyddi mewn ysgolion</p>	<p>Trefniadau Penodi Staff</p>	<p>Adran Addysg</p>	<p>A) Y Cyngor wedi sefydlu trefn gadarn ar gyfer penodi staff newydd.</p>		<p>Wrth hysbysebu swyddi mae'r Awdurdod yn datgan ei bod yn ofynnol i ddeiliaid swyddi allu cyfathrebu trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg i lefel briodol y swydd.</p>

Atodiad 1

wrth benodi staff newydd.					
<p>20. Dylid sicrhau fod pob ysgol yn gwneud defnydd llawn o'r Canolfannau Iaith, gan sicrhau atebolrwydd pob ysgol dros weithredu'r pecynnau ôl-ofal.</p>	<p>Canolfannau Iaith / Monitro ac atebolrwydd</p>	<p>Ysgolion Cynradd / Uwchradd</p>	<p>A) Y Cyngor yn monitro defnydd o'r Canolfannau Iaith a gweithrediad y pecynnau ôl-ofal yn rheolaidd.</p>		<p>Mae'r Canolfannau Iaith yn parhau i ddarparu cyrsiau dwys yn y Gymraeg i fewnfudwyr er mwyn eu galluogi i ymdoddi i'r gymdeithas ddwyieithog a chyfranogi'n llawn o brofiadau addysg ddwyieithog. Mae'r ddarpariaeth hon yn greiddiol i gynorthwyo ysgolion cynradd ac uwchradd i weithredu'r Polisi Iaith cyfredol. Mae'r Adran Addysg yn monitro'r defnydd o'r Canolfannau Iaith gan sicrhau fod yr ysgolion yn gwneud defnydd llawn ohonynt. Rhwng 2005 a Hydref 2016 mae cyfanswm o 1628 o ddisgyblion cynradd a 510 o ddisgyblion uwchradd wedi elwa o gael mynychu'r canolfannau iaith.</p> <p>Datblygiad eithaf diweddar yw penodi Athrawes Ôl Ofal Canolfannau Iaith Cynradd Gwynedd sy'n gyfrifol am addysgu'r Gymraeg i grwpiau o hwyrddyfodiad gan ymwneud yn benodol â sicrhau gweithrediad y cynllun ôl-ofal i ddisgyblion sydd wedi mynychu'r Canolfannau Iaith. Mae hyn yn sicrhau cefnogaeth a dilyniant</p>

Atodiad 1

					<p>priodol i ddisgyblion wedi iddynt ddychwelyd i'r ysgolion ac hefyd yn sicrhau atebolrwydd pob ysgol dros weithredu'r pecynnau ol-ofal.</p>
<p>21. Dylai'r Cyngor ystyried sefydlu Canolfan Iaith i Fangor er mwyn cefnogi gweithrediad a chyflawniad y Polisi Iaith.</p>	<p>Canolfannau Iaith</p>	<p>Cyngor Gwynedd / Llywodraeth Cymru</p>	<p>A) Y Cyngor ar y cyd gyda Llywodraeth Cymru wedi rhoi ystyriaeth lawn i sefydlu Canolfan Iaith benodol ar gyfer dalgylch Bangor.</p>		<p>Ar 14 Hydref 2016, lansiodd Popdy-Canolfan Iaith Bangor fel canolfan penodol ar gyfer hybu'r Gymraeg ym Mangor, a hynny mewn partneriaeth rhwng Menter Iaith Bangor, hunaniaeth a Llywodraeth Cymru. Mae cyswllt eisoes wedi ei wneud rhwng Rheolwr Datblygu Canolfan Iaith Bangor a phob ysgol gynradd, y 2 ysgol uwchradd a Choleg Menai yn y ddinas er mwyn hyrwyddo'r Gymraeg.</p>
<p>22. Sicrhau bod arfer dda yn cael ei rannu rhwng y Canolfannau Iaith a'r ysgolion.</p>	<p>Canolfannau Iaith</p>	<p>Canolfannau Iaith / Ysgolion Cynradd / Uwchradd</p>	<p>A) Y Cyngor a'r Canolfannau Iaith yn rhannu arfer dda gyda'r holl ysgolion yn rheolaidd.</p>		<p>Sicrheir bod arferion da yn cael eu rhannu rhwng y Canolfannau Iaith a'r ysgolion yn rheolaidd. Mae'r Canolfannau Iaith yn darparu gwasanaeth ôl-ofal mewn partneriaeth â'r ysgolion er mwyn sicrhau fod y disgyblion yn parhau i wneud cynnydd arwyddocaol yn y Gymraeg, a thrwy hynny, rhannu arferion da. Bwriedir hefyd ail gyflwyno'r strategaeth ôl ofal yng nghyfarfodydd busnes yr ysgolion cynradd er mwyn hyrwyddo'r strategaeth ymhellach. Yn ogystal mae</p>

Atodiad 1

					<p>cyfleoedd i'r ysgolion ymweld â'r Canolfannau Iaith yn ystod y flwyddyn addysgol.</p> <p>Yn Ionawr 2017, bydd gwefan penodol ar gyfer y Canolfannau Iaith yn weithredol. Trwy gyfrwng y gwefan newydd yma, bydd banc canolog o wybodaeth berthnasol fydd yn fodd o rannu gwybodaeth a rhannu arferion da gyda'r ysgolion a'r rhanddeiliad allweddol.</p>
<p>23. Dylai'r Cyngor ystyried sefydlu darpariaeth addysg drochi benodol ar gyfer Ysgol Ardudwy (ac ysgolion a leolir mewn dalgyloedd demograffig cyffelyb) er mwyn cefnogi gweithrediad a chyflawniad y Polisi Iaith.</p>	<p>Addysg drochi</p>	<p>Cyngor Gwynedd / Llywodraeth Cymru</p>	<p>A) Y Cyngor ar y cyd gyda Llywodraeth Cymru wedi rhoi ystyriaeth lawn i sefydlu darpariaeth addysg drochi yn Ysgol Ardudwy (ac eraill).</p>		<p>O ran yr uwchradd, mae'r Ganolfan Iaith Uwchradd yn diwallu'r angen o ran addysg drochi ar gyfer Ysgol Ardudwy.</p> <p>Mae'r Ganolfan Uwchradd yn cynnig lle i uchafswm o 16 disgybl ar gyfer cyfnodau o 8 wythnos gan ganolbwyntio ar ddisgyblion B7 i ddechrau ac yna B8 gyda niferoedd bychain o B9 pe bai lle, yn ôl y meini prawf penodol a osodwyd. Byddir yn trochi'r disgyblion hyn gyda chwrs dwys yn y Gymraeg mewn cyfnod byr, gan gynnig arlwy o bynciau eraill trwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal.</p>
<p>24. Dylai'r Cyngor drafod</p>	<p>Prifysgol</p>		<p>A) Y Cyngor wedi</p>		<p>Mae'r Adran Addysg mewn</p>

Atodiad 1

<p>gyda Phrifysgol Bangor, y posibilrwydd o osod safon benodol i ddatblygu sgiliau yn y Gymraeg a safon i ddatblygu sgiliau dwyieithog ar gyfer darpar athrawon fel rhan o'r safonau ar gyfer Statws Athro Cymwysedig (SAC).</p>	<p>Bangor</p>		<p>trafod ac wedi dod i gytundeb gyda Phrifysgol Bangor.</p>		<p>trafodaethau efo'r Brifysgol am nifer o agweddau o ran hyfforddiant cychwynnol i athrawon. Byddwn yn parhau â'r trafodaethau yma.</p>
--	---------------	--	--	--	--

Asesiad

<p>Gwyrdd</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gyflawni'n llawn</p>
<p>Melyn</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gyflawni'n rhannol</p>
<p>Coch</p>	<p>Argymhelliad heb ei gyflawni</p>